

Donoru biežāk uzdotie jautājumi par Valsts iedzīvotāju genoma datubāzi

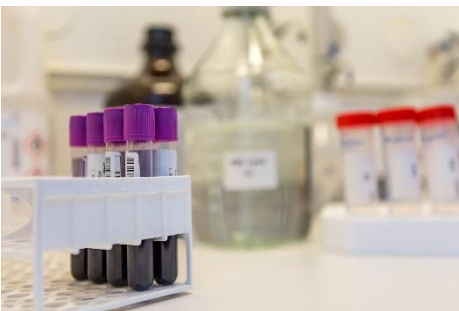
Vai es varu iesaistīties Genoma Datubāzē? Kā to var izdarīt?

Genoma Datubāzē iespējams iesaistīties arī brīvprātīgi, lai to izdarītu nepieciešams aizpildīt informēto piekrišanu, ziedot asinis un aizpildīt anketu par veselības un iedzīvības jautājumiem. Ja ir vēlēšanās brīvprātīgi ziedot savu asins paraugu zinātniskos nolūkos, nepieciešams sazināties ar Genoma Datubāzes personālu pa epastu: vigdb@biomed.lu.lv, vai tālruni +371 67473083 (darba laikā), kas Jūs informēs par norises kārtību un pierakstīs uz iesaistīšanās vizīti pie sertificētas medmāsas (pašlaik šo procesu iespējams veikt tikai Rīgā).

Kā notiek iesaistīšanās process?

1. Iesaistīšanās procesa laikā apmācīts medicīnas personāls Jūs iepazīstinās ar Genoma Datubāzes mērķiem un kārtību, kādā notiek iesaistīšanās, Jūsu ziedotā parauga un saistīto datu apstrāde, uzglabāšana un kā šie materiāli varētu tikt izmantoti pētniecībā.
  2. Pēc Jūsu brīvprātīgas piekrišanas šim procesam medicīnas darbinieks palīdzēs Jums aizpildīt informēto piekrišanu.
  3. Sertificēta medmāsa paņems Jūsu venozo asiņu paraugu, tieši tādā pašā veidā, kā tas tiek darīts standarta asins analīzes laikā (tiks ievākti trīs asins paraugu vakutaineri).
  4. Apmācīts personāls Jūs intervēs par jautājumiem, kas saistīti ar Jūsu veselību, piemēram, par dzimumu, vecumu, saslimšanām Jums vai Jūsu asins radniekiem.
- Jūs būsit iesaistījies Genoma Datubāzē.

Kas tiks pētīts manā paraugā?

Valsts iedzīvotāju genoma datubāzē iekļautie paraugi var tikt izmantoti **dažādos pētījumos, kas saistīti ar cilvēka veselību un iedzīvību**. Var tikt pētīti vienkārši biomarkēri, piemēram, holesterīns serumā, vai kādi ģenētiskie faktori gēnu mutācijas asins šūnu DNS, kas tiks no šīm asinīm izdalīts. **Pētījumi var atšķirties, bet paraugi tiek izsniegti tikai tiem pētījumiem, kuri ieguvuši Centrālās medicīnas ētikas komitejas atzinumu un ir vērsti uz cilvēka veselības uzlabošanu.**

Vai es varu ierobežot pētniecības apjomu manā paraugā?

Ja pacients vēlas ierobežot sava parauga izpētes apjomu, to var norādīt piekrišanas 4. punktā: vēlos ierobežot izpētes apjomu, paskaidrojot piemēram: nevēlos lai manā paraugā pētītu alcheimeru/ izmantotu bioloģisko ieroču pētniecībai vai ko līdzīgu, kas donoram šiet nepieņemami.

GENOME DATABASE
OF LATVIAN POPULATION

Latvijas Biomedicīnas
pētījumu un studiju centrs
biomedicīnas pētījumi un izglītība no ģenētiem līdz cilvēkam

Kāds man būs labums no pētījuma?

Principā tiešs ieguvums var būt pētniecības projekta ietvaros, ja paraugs tiek pētīts, kontekstā ar terapiju vai citu faktoru, kas var uzlabot šī cilvēka stāvokli. Bet, ja konkrētā pētījuma gadījumā tas nav attiecināms, tad pacientam var izskaidrot, ka pacients līdzdarbojas zinātnes labā un palīdz uzlabot, ja ne savu, bet potenciāli ilgtermiņā citu cilvēku veselību nākotnē.

Ja tiks atrastas kādas izmaiņas genomā vai man paziņos?

Tas ir atkarīgs, ko cilvēks atzīmē piekrišanā, ja viņš atzīmē, ka negrib tikt kontaktēts, tad tas tiek ņemts vērā un viņam rezultāti netiks ziņoti. Ja pētniecības gaitā tiks atklāti faktori, kas **būtiski** var ietekmēt viņa veselību, ka iejaucoties un pacientu vai viņa dakteri informējot šī pacienta veselību var uzlabot, tas tiks darīts, ja pacients to ir norādījis piekrišanā. Protams, iespēju robežās pieliekot samērīgas pūles. Ja cilvēki to vēlas, korekti jāaizpilda personas kods un adrese, jo parasti šādos gadījumos tas notiek ar vēstules starpniecību.

Kad man paziņos izpētes rezultātus?

Tas ir atkarīgs vai un kad pacienta paraugs tiks iekļauts kādā pētījumā, tas var būt pēc gada vai pat 10 gadiem. Iesaistīšanās Valsts iedzīvotāju genoma datubāzē ir brīvprātīga un lielākoties piens labumu sabiedrībai, zinātnei un veselības aspektu pētniecībai. Ja paraugs tiks pētīts, cilvēks uzrakstot iesniegumu uz Iedzīvotāju genoma valsts reģistru, var interesēties par sava paraugu izpēti un ja šāda izpēte būs veikta, par to viņu arī pēc šāda iesnieguma informēs. Ja pacients plāno interesēties par izpētes rezultātiem, ir būtiski saglabāt piekrišanas formas un infolapas.

Kā es varu uzzināt sava parauga izpētes rezultātus?

Jāraksta rakstisks iesniegums uz Iedzīvotāju genoma valsts reģistru, Slimību profilakses un kontroles centrs, Dunties iela 22, k-5, Rīga, Latvija, LV 1005. Iesniegumā jānorāda, kas pacietns vēlas iepazīties ar pētījumiem, kas veikti ar viņa paraugu norādot savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietas adresi iesaistīšanās laikā.

Kontakti:

Valsts iedzīvotāju genoma datubāze
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs
Rātsupītes iela 1 k1, Rīga, LV-1067
Tālrunis: +371 67473083, Fax: +371 7442407
Epasts: vigdb@biomed.lu.lv